

การทำวิทยานิพนธ์อย่างมีคุณภาพ

Conducting a Quality Thesis

ดร. เรณา พงษ์เรืองพันธุ์*

Rana Pongruengphant

ประเด็นสำคัญ

1. คุณลักษณะสำคัญของวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร?
2. คุณลักษณะสำคัญของผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร?
3. ทำอย่างไรวิทยานิพนธ์ของเราจึงจะมีคุณภาพ?

คุณลักษณะสำคัญของวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร?

การทำวิทยานิพนธ์เป็นการแสวงหาความรู้ใหม่“ด้วยตนเอง”ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งจนถึงขั้นสมบูรณ์ โดยมีการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ มีการควบคุม ติดตามความก้าวหน้าของอาจารย์ที่ปรึกษา มีการเขียน และการเสนอวิทยานิพนธ์ที่มีมาตรฐาน มีการสอบ วิทยานิพนธ์ที่มีขบวนการเป็นที่ยอมรับว่ามีคุณภาพ มาตรฐานเป็นสากล

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาริวิจัย ประเมินผล และบริหาร ทางการพยาบาล ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา

ลักษณะของวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ เป็น เครื่องแสดงถึงความสามารถของเจ้าของ ซึ่งในเบื้องต้น คืองานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นพื้นฐาน สำหรับลักษณะ บางประการของวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพมีดังนี้

1. รูปเล่มเรียบร้อย ความยาวของเนื้อหา สาระกระชับ เหมาะสม (มหาวิทยาลัยหลายแห่งใน ต่างประเทศกำหนดจำนวนคำในวิทยานิพนธ์ระดับ มหาบัณฑิตไม่เกิน 20,000 คำ และระดับดุษฎีบัณฑิต ไม่เกิน 80,000 คำ) ภาคผนวกไม่ควรมากกว่าเนื้อหา สาระ

2. ภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาเขียน สะกด การันต์ถูกต้อง

3. ชื่อเรื่อง มีความชัดเจน ตรงกันทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คัดสรรเฉพาะ สิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญมานำเสนอไว้ มีการอ้างอิง ถูกต้อง เอกสารที่ใช้อ้างอิงทันสมัย วิเคราะห์ข้อมูล อย่างวิกฤต โดยการนำข้อมูลนั้นมาพิจารณาใหม่เพื่อ พิจารณาปัญหาหรือความคลาดเคลื่อนจากเอกสารข้อมูล แต่ละฉบับ ซึ่งจะนำไปสู่ประเด็นที่เป็นปัญหา หรือ ยังมีข้อสงสัยและนำไปสู่การวิจัยเพื่อหาคำตอบ ไม่ใช่ เป็นการนำข้อความมาเรียงต่อกัน หรือใช้วิธีการ “ตัดต่อ” จนทำให้ยืดเยื้อเกินจำเป็น

5. บทคัดย่อ ควรนำเสนออย่างกระชับ กระชับ โดยเนื้อหาสรุปย่อของวิทยานิพนธ์ทั้งเล่ม ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ บทคัดย่อที่ดี ควรมีความสมบูรณ์ในตัวเองที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ โดยไม่ต้องอ่านเนื้อหาละเอียดในเล่ม ยกเว้น ต้องการรายละเอียดแต่ละส่วน บทคัดย่อโดยทั่วไป ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ ใช้ปัจจุบันกาลเมื่อสรุปผลการวิจัย และใช้ประโยคที่มีกิริยาระบุอดีตกาลเมื่อนำเสนอวิธีวิจัยและการทดสอบที่มีลักษณะของการรายงานผล

เนื่องจากผู้เขียนได้รับเชิญเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเคอร์ติน (CURTIN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY) ประเทศออสเตรเลีย จึงขอนำเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจคุณภาพวิทยานิพนธ์มาเสนอเป็นตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

1. มีการทบทวนวรรณกรรมกว้างขวาง และสอดคล้องกับงานวิจัยนั้น
2. แสดงถึงทักษะในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
3. แสดงให้เห็นว่ามีการวิเคราะห์อย่างวิถุถในสิ่งที่ศึกษา
4. เป็นการศึกษาที่เป็นจุดกำเนิด (ORIGINAL) ยังไม่มีใครศึกษามาก่อน และมีความสำคัญในสาขานั้น

คุณลักษณะสำคัญของผู้ทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร?

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องทุ่มเทกับการศึกษาอย่างเต็มที่ มีทักษะในการบริหารเวลา ศึกษาหาความรู้ให้

เกิดความก้าวหน้าเสมอ มีความซื่อสัตย์ ไม่ทุจริต ไม่ลอกเลียนงานผู้อื่น และเข้าใจเรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สามารถลงมือทำวิจัยได้เอง ตั้งแต่การคิดกำหนดหัวเรื่อง การสำรวจติดตาม ค้นหาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวัตถุประสงค์ / ประเด็นที่ต้องการศึกษา การวางแผนการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้สถิติที่เหมาะสม สามารถอธิบายผลการศึกษา และวิจารณ์ผลการทดลองได้ และสามารถนำข้อมูลมาสรุป นำเสนอในที่ประชุมวิชาการ หรือนำเสนอในรูปแบบการเขียนเป็นวิทยานิพนธ์ หรือตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการได้

ทำอย่างไรวิทยานิพนธ์ของเราจึงจะมีคุณภาพ?

องค์ประกอบสำคัญ คือ

1. ผู้ทำวิทยานิพนธ์
2. โครงร่างวิทยานิพนธ์
3. อาจารย์ที่ปรึกษา
4. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกัน
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
6. การใช้คอมพิวเตอร์
7. การบริหารเวลา

ผู้ทำวิทยานิพนธ์

ควรมีคุณสมบัติที่กล่าวไปแล้วในตอนต้น นอกจากนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์ควรมีวินัยของตนเอง โดย

➤ แบ่งเวลาเพื่อทำงานวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง

ต่อเนื่อง

➤ มีการวางแผนร่วมกันกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ปรึกษา

➤ มีการนัดหมายกับอาจารย์ที่ปรึกษาเป็น

ระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

➤ ตรงต่อเวลาที่นัดไว้

➤ เตรียมประเด็นในการปรึกษา

➤ เตรียมหาทางเลือกหลาย ๆ ทางในการขอคำปรึกษา

➤ มีความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ และเพื่อน ๆ ที่สนใจในสาขาเดียวกัน

➤ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แบ่งปันข้อมูล และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

➤ อย่าปล่อยให้มีความรู้สึกโดดเดี่ยวเหมือนตัวเองอยู่คนเดียวเพียงลำพัง

➤ พยายามสร้างความชำนาญในการค้นคว้า แหล่งข้อมูลที่สำคัญของนิสิตคือห้องสมุด และการค้นคว้าโดยใช้ Information Technology เช่น Web site, internet, CD ROM

➤ การปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญอาจใช้ e-mail ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลาได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ต่างประเทศ

➤ ความสามารถสำคัญตามมาก็คือภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล เอกสารใหม่ ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นวารสารระดับนานาชาติ การใช้ภาษาอังกฤษในการอ่านและเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

➤ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ อ่านผลการวิเคราะห์ จัดพิมพ์ นำเสนอ ในรูป กราฟ ตาราง แผนภูมิ ตามความเหมาะสม

โครงสร้างวิทยานิพนธ์

การทำโครงสร้างวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุดตั้งแต่ต้นจะเป็นการประกันให้เกิดความมั่นใจได้ว่านิสิตได้ทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ไปถูกทางและมีคุณภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีความสนใจ

และเชี่ยวชาญในสาขานั้น ไม่ใช่อาจารย์ท่านใดก็ได้ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศจะขอให้ผู้สมัครเข้าเรียนแจ้งหัวข้อที่ประสงค์หรือสนใจจะทำวิทยานิพนธ์ไปให้ดูก่อน เพื่อแสวงหาอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งยินดีจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จึงจะตอบรับให้เข้าศึกษาได้

ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน

การหาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้สนใจในเรื่องเดียวกัน นอกจากจะหาได้จากการอ่านผลงานของท่านเหล่านั้น แล้วอาจค้นหาได้ทาง internet เช่นจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ภายในประเทศ สภาวิจัยแห่งชาติ และ สกว. เป็นต้น สำหรับมหาวิทยาลัยบูรพา ขณะนี้กำลังจัดทำ Homepage และฐานข้อมูลนักวิจัย ซึ่งจะสามารถค้นหา Field of expertise and Research Interest ได้เร็ว ๆ นี้

แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

★ ที่สำคัญคือห้องสมุด นิสิตต้องใช้ชีวิตให้คุ้มค่าในห้องสมุด ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศจะจัดห้องทำงานเล็ก ๆ ให้นิสิตระดับปริญญาเอก เฉพาะบุคคล ในห้องสมุดเพื่อสนับสนุนให้มีการค้นคว้าได้อย่างเต็มที่ ห้องสมุดในต่างประเทศจะปิดเที่ยงคืน

★ ในปัจจุบัน มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่สามารถค้นคว้าได้ที่บ้านผ่าน World Wide Web ดังนั้น ทุกคนไม่ว่าจะเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัยใด ในประเทศหรือต่างประเทศ รวมทั้งมหาวิทยาลัยบูรพามีโอกาสเท่าเทียมกัน

การใช้คอมพิวเตอร์

➤ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ จะช่วยให้นิสิตทำงานได้ประหยัดเวลา

➤ ข้อมูลมีความถูกต้อง เชื่อถือได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

➡ เป็นระบบระเบียบ สวยงาม

การบริหารเวลา

➡ ปัญหาสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คือ หมดกำหนดเวลาหรือใกล้จะหมดเวลา ที่เป็นเช่นนี้ก็ คือ นิสิตจะเริ่มหาหัวข้อวิทยานิพนธ์เมื่อได้เรียนรายวิชาต่าง ๆ ครบแล้ว กว่าจะได้หัวข้อ กว่าจะทำโครงร่างวิทยานิพนธ์จนสอบผ่านก็หมดเวลาลาศึกษาต่อ ทำให้ภาระกิจด้านการงานเข้ามาแทรก ความสนใจ ความมุ่งมั่นลดลง ความห่างไกลอาจารย์ที่ปรึกษา ห่างไกลแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีมากขึ้น ทำให้ทำวิทยานิพนธ์อย่างรีบเร่ง ขาดคุณภาพได้ง่าย

➡ การบริหารเวลาในการเรียน คิดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มเรียน เก็บสะสมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตลอดเวลาของการศึกษาค้นคว้าวิชาใด ๆ

ก็ตาม แต่ในวันที่ผ่านไปจะมีเนื้อหาสาระ ความรู้เพื่อทำวิทยานิพนธ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะทำรายงานจะทำสัมมนา ก็จะเลือกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สนใจอยู่

➡ ฝึกหัดใช้คู่มือเขียนวิทยานิพนธ์ให้ชำนาญ โดยใช้รูปแบบอ้างอิงให้เหมือนการเขียนวิทยานิพนธ์ทุกครั้ง

➡ เขียนแผนการทำงานว่าเมื่อไรจะทำอะไร เพื่อทำงานเสร็จทันเวลาในแต่ละชั้น ติดไว้ในที่ที่มองเห็นได้ชัด

➡ เผื่อเวลาไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินบ้างจะสามารถทำให้งานวิทยานิพนธ์เสร็จทันเวลาได้อย่างมีคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป มหาวิทยาลัยมีความคาดหวังว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องมียุทธภาพในการทำวิทยานิพนธ์อย่างมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคม และสำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีศักดิ์ศรี

PLEASE DON'T ASK ME ABOUT

MY THESIS !!